

Työllistämisen kuntalisä Vesannon kunnassa

Myöntämiskriteerit

- Kuntalisää voidaan myöntää yritykselle tai muulle yhteisölle, kuten yhdistykselle, säätiölle, rekisteröidylle uskonnolliselle yhteisölle, seurakunnalle tai kotitaloudelle, joka palkkaa vesantolaisen pitkäaikaistyöttömän henkilön, kun palkattava henkilö saa työmarkkinatukea ja on oikeutettu TE-toimiston myöntämään palkkatukeen.
- Kuntalisää voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajaksi kerrallaan.
- Työntekijän palkkauksen tulee perustua työsuhteessa sovellettavaan työehtosopimukseen.
- Työntekijän viikoittaisen työajan tulee olla vähintään 18 tuntia viikossa.
- Kuntalisää voidaan myöntää myös oppisopimuskoulutukseen.
- Kuntalisän enimmäismäärä on 400 € kuukaudessa. Tuen määrä suhteutetaan palkattavan työntekijän työaikaan ja palkkaan. Kuntalisän ja TE-toimiston myöntämän palkkatuen kokonaismäärä ei voi ylittää työllistetyistä työnantajalle aiheutuvia palkkakuluja (sivukuluneen).
- Myönnetty kuntalisä maksetaan työnantajalle toteutuneiden todellisten palkkakustannusten perusteella.

Kuntalisä on harkinnanvarainen ja määrärahasidonnainen tuki, jonka myöntämisestä päätetään aina tapauskohtaisesti. Kuntalisän myöntämisestä päättää työllisyysasioista vastaavan palveluohjaajan esityksestä kunnanjohtaja.

Kuntalisän myöntämiskriteerit vahvistetaan vuosittain, ja niihin tehdään tarvittavat muutokset mm. lainsäädännön tai toimintaympäristön muuttuessa.

Perustelut (päättöksentekoa varten)

Kuntalisää voidaan myöntää yritykselle tai muulle yhteisölle, kuten yhdistykselle, säätiölle, rekisteröidylle uskonnolliselle yhteisölle, seurakunnalle tai kotitaloudelle, joka palkkaa vesantolaisen pitkäaikaistyöttömän henkilön, kun palkattava henkilö saa työmarkkinatukea ja on oikeutettu TE-toimiston myöntämään palkkatukeen.

Työnantajatahon määrittely

On tarkoituksenmukaista, että kuntalisää voidaan myöntää samoille toimijoille, jotka ovat oikeutettuja myös palkkatukeen. Yritysten lisäksi potentiaalisia työnantajia voivat olla yhdistykset ja säätiöt sekä seurakunta ja muut uskonnolliset yhteisöt. Työnantajana voisi – kuten TE-toimiston palkkatukityössäkin – olla myös kotitalous.

Keskustelua on käyty siitä, pitääkö työnantajan, jolle tukea voidaan myöntää, olla nimenomaisesti vesantolainen toimija. Jos tämä ehto kirjattaisiin kriteereihin, ja jos sitä tulkittaisiin kirjaimellisesti, ei tukea voisi saada esim. Osuuskauppa PeeÄssä tai yritys, jolla olisi toimintaa Vesannolla, mutta jonka kotipaikka olisi muualla. Huomioitava on myös se, että Vesannolla työpaikkojen tarjonta on varsin rajallinen ja keskittynyt muutamalle ammattialalle. Mm. teollisuutta omassa kunnassa ei juurikaan ole. Moni vesantolainen onkin työllistynyt esim. puunjalostus- tai metalliteollisuuden tehtäviin lähikuntiin.

Työttömyydestä kunnalle aiheutuvien kustannusten kannalta ei ole merkitystä sillä, työllistyykö vesantolainen pitkäaikaistyötön omassa kunnassa vai muualla. Talousvaikutusta voi olla myös

työllistyvän työtulosta kertyvällä kunnallisverolla, joka maksetaan veronmaksajan kotikuntaan, olipa työpaikka missä hyvänsä. Työllistyipä pitkäaikaistyötön mihin tahansa, vähenevät kunnalle työttömyydestä aiheutuvat kustannukset ja henkilön yhteiskunnalta tarvitsema muu tuki. Samalla työllistyvän henkilön taloudellinen asema kohenee, mikä vaikuttaa hänen mahdollisuuteensa käyttää paikallisia palveluja. Työllistymistä oman kunnan rajojen ulkopuolellekin on tarkoituksenmukaista tukea niin yksilön, kuntatalouden kuin paikallisen elinvoimankin näkökulmasta.

Ei ole tarpeen erikseen ”mainostaa”, että muualla toimivat työnantajatahot voivat saada tukea Vesannolta, mutta toisaalta kriteereissä tukea ei myöskään ole tarkoituksenmukaista rajata koskemaan vain vesantolaisia toimijoita. Tällöin tuesta päätettäessä voidaan käyttää tapauskohtaista harkinnanvaraa ja huomioida työttömän yksilöllinen tilanne sekä hänen työllistymismahdollisuutensa myös tehtäviin, joita kotikunnassa ei ole tarjolla.

Kun kriteerinä pidetään sitä, että työnantaja voi saada henkilön palkkaamiseen TE-toimiston myöntämää palkkatukea, tulee huomioiduksi myös se, että työnantajalla ei ole laiminlyöntejä velvoitteidensa hoitamisessa koskien mm. palkanmaksua sekä veroja ja lakisääteisiä maksuja. Tällöin kunnan ei ole tuen myöntämistä harkitessaan tarpeen erikseen selvittää näitä työnantajan luotettavuuteen ja toimintaan liittyviä tekijöitä.

Henkilö, jonka palkkaamista voidaan tukea

Kuntalisän tarkoituksena on sekä madaltaa työllistämisen kynnyksiä että parantaa työllistymisen mahdollisuuksia. Pitkäaikaistyöttömän työllistymisellä on suuri vaikutus paitsi henkilön itsensä taloudelliseen asemaan, hyvinvointiin ja elämänlaatuun, myös kuntatalouteen työttömyydestä suoraan ja välillisesti aiheutuvien kustannusten pienentyessä.

Kuntalisää voitaisiin myöntää työnantajalle, joka palkkaa työmarkkinatukea saavan työttömän. Työmarkkinatukea saa työtön, joka

- on saanut työttömäksi jäätyään työttömyyspäivärahaa (ansiosidonnaista tai peruspäivärahaa) enimmäisajan, eli 400 työttömyyspäivältä (300 työttömyyspäivää, mikäli työhistoriaa on kolme vuotta tai vähemmän), tai
- ei ole ollut työssä tai jonka työssäoloehto ei ole täyttynyt ennen työttömyyden alkamista.

Tämä tarkoittaa siis sitä, että työttömäksi jäänyt henkilö saa yleensä työttömyyspäivärahaa lähes kaksi vuotta ennen kuin hän alkaa saada työmarkkinatukea.

Työmarkkinatuki on kunnan osarahoittama Kelan etuus, jonka suuruus on tällä hetkellä keskimäärin 726 €/kk. Työttömän kotikunta maksaa työmarkkinatuella yli 300 päivää olleen tuesta 50 % (keskimäärin 363 €/kk) ja yli 1000 päivää olleen tuesta 70 % (508 €/kk). Työttömäksi jäänyt henkilö on ollut työttömänä 700 arkipäivää, eli noin 3,5 vuotta, ennen kunnan maksuosuuden alkamista.

Kuntalisän yhtenä keskeisenä perusteluna on se, että työllistymistä edistämällä pyritään vähentämään kunnalle työttömyydestä aiheutuvia kustannuksia, joista edellä kuvattu työmarkkinatuen kuntaosuus on keskeinen. Joissakin kunnissa työllistämisen tukemisen ehdoksi on asetettu, että työtön on jo ollut 300 päivää työmarkkinatuella (eli että työmarkkinatuen kuntaosuus on jo alkanut). Kun tiedetään, että työllistymisen todennäköisyys on sitä alhaisempi, mitä kauemmin työttömyys on kestänyt, olisi tärkeää, että työllistyminen tapahtuisi mahdollisimman varhain. Tästä syystä olisi perusteltua, että kuntalisää voisi myöntää jo vähemmänkin aikaa työmarkkinatuella olleen henkilön työllistämiseen, mikäli edellytykset TE-toimiston myöntämälle palkkatuelle ja ehdot työssäoloehdon karttumiselle täyttyvät.

Vaikka kuntalisän myöntämisen edellytyksenä olisi lähtökohtaisesti se, että työnantaja voi saada ko. henkilön palkkaamiseen myös TE-toimiston myöntämää palkkatukea, voisi kuntalisän maksaminen tapauskohtaisen harkinnan mukaan jatkaa myös, vaikka palkkatuen saaminen päättyisi.

Kuntalisää voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajaksi kerrallaan.

Kuntalisän ensisijaisena tavoitteena olisi luonnollisesti se, että henkilö tuetun työllisyysjakson jälkeen työllistyy avoimille työmarkkinoille pysyvästi tai pidemmäksi aikaa. Mikäli näin ei tapahdu, olisi sekä henkilön itsensä että kunnan näkökulmasta tärkeää, että henkilö työllistyisi niin pitkäksi aikaa, että työttömyysetuuden työssäoloehto täyttyisi.

Työssäoloehto täyttyy, mikäli henkilö on ollut palkkatyössä vähintään 26 viikkoa työttömyyttä edeltäneen 28 kuukauden aikana. Lisäksi ehtona on, että työaika on vähintään 18 tuntia viikossa, ja että palkka on vähintään työehtosopimuksen mukainen (tai kokoaikatyöstä vähintään 1252 €/kk, ellei työehtosopimusta ole). Mikäli työnantaja saa henkilön palkkakustannuksiin TE-toimiston myöntämää työttömyyspäivärahaa, lasketaan työssäoloehdon kertymiseen 75 % työajasta. Tämä tarkoittaa sitä, että palkkatuetussa työssä työssäoloehto täyttyy noin kahdeksassa kuukaudessa.

Mikäli henkilö jää työttömäksi, ja työssäoloehto täyttyy, on hän oikeutettu saamaan työttömyyspäivärahaa (ts. päivärahapäivät nollaantuvat). Tällöin hänen kohdallaan Kelan työmarkkinatuen kuntaosuutta tulisi kunnan kustannukseksi noin 3,5 vuoden kuluttua tuetun työllisyysjakson päättymisestä.

Kuntalisää myönnettäessä tavoitteena olisi hyvä olla, että työllistettävän henkilön kohdalla työssäoloehto täyttyisi, mikä siis tarkoittaisi palkkatukityössä kahdeksan kuukauden työtä. Kuntalisää voitaisiin myöntää myös lyhyempiin työsuhteisiin, sillä työssäoloehdon mukainen työaika voi täytyä myös lyhyemmissä pätkissä, koska tarkastelujaksona on työttömyyttä edeltäneet 28 kuukautta. Kahdeksaa kuukautta pidemmälle ajalle (kuitenkin enintään 12 kuukaudelle) kuntalisää voitaisiin myöntää, mikäli sen katsottaisiin edistävän merkittävästi pysyvää tai pitkäaikaista työllistymistä.

Kuntalisän kesto voisi perustelluista syistä olla pidempi kuin TE-toimiston myöntämän palkkatuen kesto. Tällöin tulisi harkita sitä, auttaako kuntalisä tosiasiallisesti työsuhteen jatkumista myös tukijakson jälkeen, sekä sitä, vaikuttaako kuntalisä työssäoloehdon täyttymiseen.

Työntekijän palkkauksen tulee perustua työsuhteessa sovellettavaan työehtosopimukseen.

Työsuhteen ja työstä maksettavan palkan tulee olla lain ja voimassa olevien yleissitovien työehtosopimusten mukainen. Ellei ko. työsuhteeseen sovellettavaa työehtosopimusta ole, tulee palkan olla työ sopimuslain mukaan ”tavanomainen ja kohtuullinen”. Työssäoloehdon karttumisen ja myös TE-toimiston myöntämän palkkatuen edellytyksenä on, että maksettava palkka kokoaikatyöstä on vähintään 1252 €/kk (vuonna 2021).

Palkkauksessa olisi siis noudatettava samoja periaatteita, kuin mitkä ovat palkkatuen saamisen ja työssäoloehdon kertymisen ehtoina.

Työntekijän viikoittaisen työajan tulee olla vähintään 18 tuntia viikossa.

Kuntalisällä olisi tarkoitus kannustaa myös osa-aikaisen työn tarjoamiseen ja vastaanottamiseen. Monella alalla varsinkin pienissä yrityksissä osa-aikatyölle on tarvetta. Joissakin yrityksissä toimintaa ei välttämättä edes ole viitenä päivänä viikossa. Osa-aikaiselle työlle voisi olla tarvetta myös mm. kolmannen sektorin toimijoilla ja kotitalouksilla. 18 tunnin viikoittaisen työajan raja on määritelty työssäoloehdon täyttymisen sekä TE-toimiston palkkatuen myöntämisen ehdoissa. Näin ollen 18

viikkotunnin raja vastaa myös tavoitteeseen kuntalisän työttömyydestä kunnalle aiheutuvien kustannusten vähenemisestä.

Kuntalisää voidaan myöntää myös oppisopimuskoulutukseen.

Oppisopimuskoulutusta varten tehdään määräaikainen työsopimus. Oppisopimuksen aikana tehtävä työ kartuttaa työssäoloehto, mikäli muut ehdot (viikoittainen työaika, palkkaus) täyttyvät. TE-toimisto voi myöntää palkkatukea työttömän henkilön oppisopimuskoulutukseen. Kuntalisän käyttö oppisopimuskoulutukseen olisi perusteltua lisäkannustimena silloin, kun sillä helpotettaisiin oppisopimuksen toteutumista.

Kuntalisän enimmäismäärä on 400 € kuukaudessa. Tuen määrä suhteutetaan palkattavan työntekijän työaikaan ja palkkaan. Kuntalisän ja TE-toimiston myöntämän palkkatuen kokonaismäärä ei voi ylittää työllistetyistä työnantajalle aiheutuvia palkkakuluja (sivukuluineen).

Valtuustoaloitetta laadittaessa on laajasti perehdytty kuntalisän käyttöön eri kunnissa. Kuntalisään enimmäismäärät vaihtelevat 300 ja 650 €/kk välillä. Yleisesti käytössä on n. 400 € enimmäismäärä.

Myönnettävän tuen enimmäismäärä kussakin tapauksessa arvioitaisiin riippuen työsuhteesta maksettavasta palkasta sekä TE-toimiston myöntämän palkkatuen määrästä. Tuki ei voi olla suurempi kuin työnantajalle aiheutuvat palkkakulut sivukuluineen vähennettynä TE-toimiston myöntämän palkkatuen suuruudella.

Myönnettävän tuen suuruus harkittaisiin aina tuen myöntämisestä päätettäessä tapauskohtaisesti. Päätöstä tehdessä huomioitaisiin mm. työnantajan taloudellinen tilanne ja tuen tosiasiallinen vaikutus mahdollisuuteen työpaikan tarjoamiselle.

Mikäli kuntalisää maksettaisiin TE-toimiston myöntämän palkkatuen päättymisen jälkeen, ei palkkatuen päättymisen vaikuttaisi kuntalisän suuruuteen.

Myönnetty kuntalisä maksetaan työnantajalle toteutuneiden todellisten palkkakustannusten perusteella.

Kuntalisä maksettaisiin työnantajalle aina jälkikäteen esim. kolmen kuukauden jaksoissa. Ennen kuntalisän maksamista työnantajan tulee toimittaa kunnalle tositteet toteutuneista palkkakustannuksista sekä mahdollisen palkkatuen suuruudesta. Mikäli työnantajalle aiheutuneet toteutuneet palkkakustannukset ovat pienemmät, kuin mitä on kuntalisän myöntämisestä päätettäessä arvioitu, pienennetään maksettavaa kuntalisää vastaavasti.